

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף השפות
הפיקוח על הוראת העברית

התשובון כולל הצעות לתשובות לפרק ההבנה וההבעה.
לשאלות מסוימות תיתכן יותר מתשובה אפשרית אחת.
כמו כן תיתכנה אפשרויות ניסוח שונות.

תשובון לפרק ההבנה וההבעה לעולים חדשים

דגם בחינה לתרגול לשאלון 11-284

בהתאם לרפורמה ללמידה משמעותית (שאלון על 70% מהיקף תכנית הלימודים)

משך הבחינה: שלוש שעות

הדגם המצורף נועד לתרגול, לכן הוא כולל שאלות רבות מעבר למספר השאלות שיופיעו בשאלון הבגרות.

◦ הדגם מבוסס על מבחן הבגרות לעולים שמספרו 11284 חורף תשע"ז, 2017

◦ השאלות בכל פרקי הבחינה הם בהתאם למפרט התכנים להוראה ולהערכה במסגרת 70% אשר פורסם בחוזר מפמ"ר תשע"ז.

פרק א – הבנה והבעה (50 נקודות)

בפרק זה שלושה טקסטים. קרא אותם, וענה על כל השאלות שאחריהם.

טקסט א

אנגלית באוניברסיטאות על שום מה?

(מעובד על פי אהרן דותן, "אנגלית באוניברסיטאות על שום מה?", העברית, כרך סא, חוברת ד (תשע"ג), עמ' 147-157, אוחזר מאתר האקדמיה ללשון העברית)

באלפיים השנים שבהן חי עם ישראל בגולה הוא שמר על הלשון העברית הכתובה בעיקר כשפת התפילה והספרות. רק החל מסוף המאה התשע עשרה, כשהתחיל להתפתח היישוב העברי החדש בארץ ישראל, נהפכה העברית בתהליך אטי מלשון כתובה ללשון מדוברת וכן ללשון ההוראה והלימוד בבתי הספר בארץ. באותה התקופה חברה יהודית-גרמנית בשם "עזרה" הגישה סיוע כספי לפיתוח מערכת חינוך מפוארת ברחבי הארץ – גני ילדים, בתי ספר וסמינרים למורים. היא גם סייעה בהקמת שני מוסדות חשובים בחיפה: הטכניון (מוסד אקדמי) ובית הספר הריאלי העברי.

ביום 26 באוקטובר 1913 פרסמה חברת "עזרה" מסמך שבו נקבע ששפת הלימוד של מדעי הטבע בטכניון תהיה השפה הגרמנית, כדי ששפה זאת, שהיא תרבותית ביותר, תשמש גשר להתפתחות המדע של העת החדשה. קביעה זאת עוררה התנגדות בקרב רבים, וכך החלה המלחמה הגדולה בין השפות, הגרמנית והעברית, שנקראה "מלחמת השפות".

במאבק הייתה אלימות רבה. תלמידים ניסו לצאת מבתי הספר וכך להביע את התנגדותם. חברת "עזרה" מצידה ערבה את הנציג הרשמי של גרמניה ואת המשטרה הטורקית, אך כל זה לא הועיל לה. בסופה של מלחמת השפות ניצחה העברית. חברת "עזרה" חזרה בה מהחלטתה ופרסמה החלטה חדשה, שלפיה שפת הלימוד בטכניון תהיה עברית. אמנם בכך הסתיימה מלחמת השפות הרשמית, אך מפני שהלשון נחשבה עדיין שיש לשמור עליו, המאבק לעידוד הדיבור בעברית רק הלך והתעצם. הביטוי "עברי דבר עברית" נהפך לסיסמה מוכרת באותו זמן.

נוסף על כך, הלשון נחשבה גם לגורם המאחד עולים מתרבויות שונות ומשפות שונות. התפיסה הייתה שכדי להפוך לחברה מגובשת בארץ יש לדבר וללמוד בשפה אחת, השפה העברית, ועל כן צריך למחוק כל סימן של תרבות אחרת.

בעשורים האחרונים גברה השפעת האנגלית במידה רבה, ובימינו היא הולכת וגדלה עוד יותר בעקבות כלי התקשורת, הקולנוע והטלוויזיה. כיום האנגלית מתחילה לתפוס את מקומה של העברית במוסדות להשכלה גבוהה בארץ. ברוב האוניברסיטאות תחום מדעי הטבע מתנהל למעשה באנגלית, העבודות האקדמיות נכתבות באנגלית וכך גם המחקרים. אפילו נשמעת הדרישה שכל החוגים לְמַדוּ קורס אחד או שניים באנגלית.

יש סכנה אמיתית שהאנגלית תהפוך להיות שפת האוניברסיטאות. ואף יותר מזה – השפה האנגלית עלולה להפוך עם הזמן לשפה המועדפת בבתי הספר בתיכונים ובבתי הספר היסודיים. אין ספק כי אנו חייבים לעצור את התופעה לפני שתתפשט. יש לזכור כי הלשון העברית, לשונו של העם, היא ערך עליון במדינת ישראל. מכאן שזכותו היסודית של כל אזרח וכל סטודנט במדינה ללמוד בשפה העברית, השפה הרשמית של ישראל. הרי חופש הביטוי אין פירושו למנוע ביטוי בשפה העברית. עם כל זאת אין אני מציע לנתק את מדינת ישראל מן הקשר עם המדע העולמי ולמנוע מן המתלמד הישראלי את הקדמה. ההפך הוא הנכון. אך אסור שהקשר עם המדע העולמי יבוא במקום מדע בעברית. האקדמיה ללשון העברית, שתפקידה לחקור את הלשון העברית ולכוון את התפתחותה, שוקדת שנים רבות על מונחים מדעיים בעברית ועל מילונים מקצועיים לתחומי המדע השונים. ההוראה האקדמית אפשרית היום בעברית גם אם מדי פעם בפעם צריך להיעזר במונח שעדיין אין לו תחליף עברי. אין שום סיבה שלא להמשיך את הוראה בעברית.

השאלות

ענה על השאלות.

1. א. לפי שורות 9-14 בטקסט א, מה הייתה הסיבה לפרוץ "מלחמת השפות"?
הסיבה הייתה הקביעה fe חכמת עצרה eest הלימוד fe מדעי הטבע בטכניון תהיה השפה הכראמנית.

ב. לפי שורות 15-25, מדוע היה חשוב ששפת הדיבור בארץ תהיה עברית? ציין

שתי סיבות.

סיבה 1: *השפה היא ערך ויש להמור עליו.*
סיבה 2: *השפה מאחדת ומעמדת את החברה.*

2. לפניך תמונה.

- א. העתק מטקסט א משפט המבטא את הרעיון המובע בתמונה.
"קביעה זאת צורכה התנגדות רבה בקרב האזרחים והתלמידים בבתי הספר
בארץ" / "הביטוי-עברי דבר עברית, נהפך לסיסמה מוכרת באתר הזמן"
(ייתכן תשובות נוספות)
- ב. הסבר את קביעתך.
התשובה צריכה לכתוב דיאלוג בין התמונה לטקסט. מחאה/התנגדות.
- ג. האם גם אתה היית מצטרף לקבוצה המוצגת בתמונה? נמק את החלטתך.
שאלת צ"ר - התלמיד יביע דעתו וינמק בצורה מיטבית.

3. לדברי כותב טקסט א, קיימת כיום סכנה אמתית שהאנגלית תתפוס את מקומה של השפה העברית במוסדות האקדמיים. הצג מתוך המאמר שתי עובדות שעליהן יכול הכותב לבסס את דבריו אלו.

- כרוב האוניברסיטאות תחום מדעי הטבע מתנהל למעשה באנגלית.
- הצבאות האקדמיות הן באנגלית.
- המחקרים הם באנגלית.
- נשמעת הדרישה שבכל החוגים ילמדו קורס אחד או שניים באנגלית.

4. א. "באוניברסיטה יש "חופש אקדמי"."

מה פירוש צירוף המילים "חופש אקדמי" במשפט זה?
הקף את התשובה הנכונה.

- ימי החופשה השנתיים למרצים ולסטודנטים במוסדות להשכלה גבוהה

- החופש לעסוק בפעולות הרחבת ידע או הפצתו לא התעורר
- החופש של אנשי האקדמיה ללשון העברית לחדש מילים ומונחים
- ימי החופשה הניתנים לחוקרים כדי לעסוק במחקר בינלאומי בתחומם.

ב. "חברת "עזרה" חזרה בה מהחלטתה"

מה פירוש צירוף המילים "חזרה בה מהחלטתה" במשפט זה?

הקף את התשובה הנכונה.

- חזרה על החלטתה
- אישרה את החלטתה
- ביטלה את החלטתה
- חיזקה את החלטתה

5. הקף את התשובה הנכונה על פי טקסט א.

הקשר בין לעז ל - רוסית, גרמנית, פולנית, ערבית, יידיש הוא כמו הקשר בין :

- סיוע כספי – עזרה כלכלית, תמיכה כספית, מענק
- מחסור במילים – ריבוי מילים, עושר לשוני, שפע מילולי
- שפה תרבותית - שפת רחוב, לשון פשוטה, משלב נמוך
- מערכת חינוך – אני ילדי, בתי ספר, פנימיות נוצר

6. הכותרת של טקסט א "אנגלית באוניברסיטאות – על שום מה?" מנוסחת כשאלה ומשקפת את דעת הכותב. מה התשובה הנכונה ביותר לשאלה זאת על פי הטקסט?

הקף את התשובה הנכונה.

- לימוד בשפה האנגלית באוניברסיטאות תורם למדע.
- אין שום סיבה לא לאפשר בעברית באוניברסיטאות.
- ברוב האוניברסיטאות מתנהל תחום מדעי הטבע באנגלית.
- יש חשיבות אקדמית ללימוד בשפה האנגלית באוניברסיטאות.

7. הכותב מציין :

" הרי חופש הביטוי אין פירושו למנוע ביטוי בשפה העברית. "

הסבר במילים שלך את כוונת הכותב.

הכוונה שמערכת חופש הביטוי יש לתת לכל אדם את הזכות להתבטא – החופש לא רק בתוכן הדברים אלא גם בשפה שאי "אמרו. הזכות לדבר בעברית וללא צורך בעברית היא חלק מחופש הביטוי"

8. הביטוי "מלחמת השפות" במאמר מתייחס לשני מקרים שונים בתקופות שונות. ציין את השפות שאליהן מתייחס הביטוי "מלחמת השפות" בכל אחד מהמקרים ואת התקופה.

מלחמת השפות - בין הדראנית לצברית - 1913
מלחמת השפות - בין האנדלית לצברית - בימינו

9. השלם את המילה או צירוף המילים המתאימים ביותר, על סמך המאמר.

ראשי "עזרה" דרשו שבלימודי המדעים שפת ההוראה תהיה השפה השפה הדראנית, מכיוון ששפה זו תרכבותית. דרישה זו עוררה התנגדות כי השפה העברית היא צרכ חלוקה.

10. מדוע נקראה "מלחמת השפות" בשם זה?

שם זה נקבע כי הייתה אלימות רבה באבק על שפת ההוראה.

11. מהי עמדתו/דעתו של אהרון דותן ביחס להתפשטות האנגלית בעולם האקדמיה, וכיצד הוא מנמק אותה?

בצד הוראה בצברית באוניברסיטאות, אק אס יש צורך להיצר באונח עצדיין אין לו תחליף צברי - אפשר לצעות זאת. אין לנתק את הקשר בין מדינת ישראל למדע העולמי ולקידמה.

מדען, דבר עברית

(מעובד על פי רוביק רוזנטל, "מדען, דבר עברית: על הגפרור שהצית את מלחמת השפות; וגם: כללים לשימוש בלשון מדעית בכלי התקשורת", **הד האולפן החדש**, גיליון 100, חורף 2013 (תשע"ג), עמ' 15-21)

הקרב על שפת ההוראה בטכניון היה שיאו של מאבק ורגע משמעותי מאוד בתחיית השפה העברית. מאבק זה נגע למעשה בשתי שאלות שונות. השאלה האחת היא אם יש ללמד את המדעים בעברית. ההחלטה על כך משפיעה על כמה עניינים: באיזו שפה ידבר המורה עם תלמידיו, באיזו שפה יכתבו חומרי הלימוד במדעים, ובאיזו שפה יכתבו התלמידים את עבודותיהם. השאלה האחרת היא באיזו שפה יכתב מילון המונחים במדעים: אם במילון יכתבו מונחים בעברית בלבד, או שייכתבו מונחים בלועזית. אם המילון יכתב בעברית בלבד, יתגשם רצונם של מחדשי העברית להימנע משימוש במילים לועזיות בשפה.

על השאלה הראשונה – בנוגע לשפת ההוראה – עדיין אין תשובה. לאחרונה פורסם שבטכניון מבקשים ללמד קורסים מסוימים בשפה שאינה עברית, והוויכוח שהחל ב"מלחמת השפות" התעורר מחדש. ההוראה בשפות זרות החלה לחדור גם לכל שאר המוסדות להשכלה גבוהה בישראל. בכינוסים בישראל, חוקרים ישראלים מציגים פעמים רבות את מחקריהם בשפה האנגלית. הסיבה הידועה לכך היא שברוב תחומי המדע החוקר מתבסס בעיקר על ספרות מדעית בשפות אחרות, ומשתמש במילים ובמונחים לועזיים. חוקרים שרוצים להתקדם בעולם האקדמיה כותבים את עבודותיהם באנגלית כדי שיוכלו לפרסם אותן.

בשל התפשטות האנגלית באוניברסיטאות בארץ והסכנה הנשקפת מכך לעברית, יש לשמור על השפה העברית. הייתי מצפה ממוסדות האקדמיה להעניק לנושא תשומת לב ולפתח לא רק כלים לכתיבה מדעית אלא גם להדגיש את החשיבות של כתיבה ראויה בשפה העברית. יש ללמד את התלמידים לכתוב בעברית עשירה וברורה.

גם התשובה על השאלה השנייה, בנוגע למילון המונחים במדעים, אינה פשוטה. במהלך השנים מאז מלחמת השפות יצאו לאור מילונים מדעיים רבים, מקיפים ומסודרים, שחלק מן המונחים שלהם היו בלועזית. גם במילון המודרני לפיזיקה, שיצא לאור בשנת 1993 רוב המונחים אינם עבריים. אם כן, יוצרי המילונים העבריים החדשים ובוודאי המילון המדעי הגיעו למסקנה, שלא לכל מונח לועזי צריך ואפשר למצוא תחליף עברי. יש לאפשר שימוש במונחים לועזיים כשאינן תחליף עברי מתאים. רק כך נוכל לקבל טקסטים מדעיים, איכותיים ומדויקים. אפשר לקבוע ששילוב מילים

לועזיות בטקסט עברי במינון הנכון ובמקום הנכון אינו מאיים על השפה העברית ואינו פוגע בה. להפך, הוא מעשיר אותה. כך הדבר בתחום המדעים.

אם כן יש להבחין בין שתי השאלות שהצגתי קודם, ואין לקשור אותן זו לזו. אפשר להתווכח אם יש צורך לכתוב וללמד במוסד ישראלי בשפה זרה, אך אין להשתמש בסיבה של מחסור במונחים בעברית כדי לתמוך בהוראה או בכתיבה בלועזית. העברית הסתדרה תמיד עם מילים לועזיות המשובצות בה וכך תסתדר גם העברית המדעית. לעומת זאת, אם ילמדו או יכתבו מדעים בלועזית, תאבד העברית המדעית. אין לנו נכסים תרבותיים לשוניים רבים כל כך שנוותר עליהם ללא מאבק.

השאלות

ענה על השאלות.

12. לפי טקסט ב, מדוע מוסדות האקדמיה אינם מקדישים תשומת לב מספקת לכתיבה מדעית ולמחקר מדעי בעברית?

רוב תחומי המדע המוססיים על ספרות מדעית בשפות אחרות. חוקרים שרואים להתקדם בצולף האקדמיה כותבים את עבודותיהם באנגלית כדי שיוכלו לפרסם אותם.

13. א. לפי טקסט ב, מהי הדרך שמציע הכותב להצגת המונחים במילון המונחים למדעים?

- להשתמש במונחים עבריים כשאין תחליף עברי.

- להציג במילון מילים לועזיות בכמות הנכונה ובמקום הנכון.

או-

הסבר מהי הדרך שהכותב מציע להצגת המונחים במילון המונחים למדעים.

ב. לאיזו מטרה מזכיר הכותב את המילון המודרני לפיזיקה?

כדי להדגיש כי יוצרי המילונים העבריים החדשים הציגו למסקנה שלא לכל

מונח לועזי צריך ואפשר למצוא תחליף עברי.

---

14. מדוע החוקרים בתחום המדעים בארץ נוהגים להשתמש דווקא בשפה האנגלית?

רוב תחומי המדע המוססיים על ספרות מדעית בשפות אחרות.

חוקרים שרואים להתקדם בצולף האקדמיה כותבים את עבודותיהם באנגלית

כדי שיוכלו לפרסם אותם.

15. "במהלך השנים מאז מלחמת השפות יצאו לאור מילונים מדעיים רבים, מקיפים ומסודרים".
מה פירוש המילה "מקיפים" במשפט זה?
הקף את התשובה הנכונה.

- מצומצמים
- נפרדים
- כוללים
- מקצועיים

16. לפי רוביק רוזנטל, מה הייתה תרומתה של מלחמת השפות?
לאחר מלחמת השפות יצאו מילונים מדעיים בעברית, את כי חלק מהמנחים
לא היה להם תחילת נכתבו בלועזית.

17. רוביק רוזנטל שואל במאמרו שתי שאלות. מה תשובתו לשאלה הראשונה?
אין לו תשובה לשאלה הראשונה. ("צדין אין תשובה")

18. "הייתי מצפה ממוסדות האקדמיה להעניק תשומת לב לכתיבה ראויה"
הקף את המילים שיכולות להצטרף לשם הפועל 'להעניק'
מדליה, ערעור, סיוע, יד, כבוד, תלונה

19. הצג מטקסט ב שתי דוגמאות לחדירת האנגלית למערכת ההשכלה הגבוהה
בישראל.

בטכניון מקשים למד קורסים מסוימים בשפה שאינה עברית
בכינוסים בישראל חוקרים ישראלים מציגים את עבודותיהם באנגלית.
חוקרים שרצים להתקדם באקדמיה כותבים את מחקריהם באנגלית.

20. בפסקה ב מעלה הכותב שתי שאלות - העתק למחברתך את השאלה שבה עוסק
הכותב במאמרו זה.

באיזו שפה יכתב מילון המנחים במדעית?

21. הכותב בחר בכותרת המאמר "מדען דבר עברית"
העתק מהמאמר "אנגלית באוניברסיטאות על שום מה" את המשפט שהוא בסיס
לכותרת מאמר זה.

“צברי דבר צברית”

22. מה הסיבה שכותב טקסט ב בחר בכותרת, “מדען דבר עברית”?

בחר בתשובה המתאימה ביותר

- המאמר עוסק בשפת המדע המדוברת במוסדות להשכלה גבוהה
- הכותרת מושכת תשומת לב, אך המאמר אינו עוסק בשפת המדע המדוברת
- הכותב מביע את דעתו על שפת הלימודים של המדענים באקדמיה
- מטרת הכותב המתבטאת במאמר היא לעודד מדענים להשתמש רק בעברית

23. לדעת כותב טקסט ב - טקסט איכותי במדעים הוא

הקף את התשובה הנכונה.

- טקסט בעברית המתרגם כל מונח לועזי למונח חדש בעברית
- טקסט מדעי באנגלית המשלב מונחים בעברית כשאינן תחליף
- טקסט מדעי בעברית המשלב מונחים באנגלית כשאינן תחליף
- טקסט מדעי הכתוב בשפה שיבחר החוקר לצורך פרסומו בעולם

טקסט ג

משפטים באנגלית

(מעובד על פי משה כהן-אליה, "Let them study in English", Ynet, 4.4.2014, אוהזר מ-ynet.co.il)

כאשר יזמנו את הקמת המסלול ללימודי משפטים באנגלית חשבנו על שתי מטרות לתכנית האקדמית: קידום המחקר האקדמי בישראל ומתן אפשרות לסטודנטים זרים ללמוד משפטים בישראל.

בעקבות הפרסומים שלנו הגיעו אלינו פניות רבות מצד יהודי צפון אמריקה ואירופה. הם רצו לעודד את ילדיהם לעלות לארץ באמצעות התכנית. בעקבות זאת הבנו שפתיחת המסלול בשפה האנגלית תאפשר לחזק את הקשר בין ישראל ליהודי התפוצות. התכנית תוביל לעליית צעירים יהודים איכותיים מרחבי העולם והם ישתלבו בשוק העבודה המקומי ויהיו לחלק מן האוכלוסייה הישראלית. זאת הזדמנות אמתית לאותם צעירים ללמוד משפטים בישראל בשפתם.

המתנגדים לתכנית, שקוראים לעצמם "שומרי השפה העברית", מיהרו לטעון ש"תכנית ללימודי משפטים באנגלית היא לא פחות מסכנה קיומית לשפה העברית". ובכן, מי שדואג לעתידה של השפה העברית יכול להירגע. פתיחת המסלול ללימודי משפטים באנגלית לא תפגע בשפה העברית ולא תערער על קיומה. המעמד של העברית בארץ ישראל הוא חזק ויציב. כיום העברית היא שפת האם של רוב הישראלים. דווקא מלחמתם של "שומרי השפה" בתכנית היא שיכולה לפגוע בניסיון שלנו לקשר בינינו ובין צעירי יהדות העולם. צעירים אלה רוצים להתקרב לארץ, ללמוד בה, לעבוד בה, להתפתח בה ואף לחיות בה.

ללא לימודים באנגלית לא נוכל לקיים קשר הדדי בין תרבויות, ולא נוכל לחשוף את הסטודנטים הזרים לתרבות הישראלית. שיתוף פעולה של האקדמיה בישראל עם מוסדות להשכלה גבוהה בחו"ל יתרום לאיכות האקדמיה בישראל. מי שמתנגד לתכניות הוראה בשפה האנגלית בעולם האקדמיה מסרב לקבל כי העולם השתנה.

השאלות

ענה על השאלות.

24. ציין שני יתרונות להקמת המסלול ללימודי משפטים באנגלית בארץ, לדעתו של כותב טקסט ג.

- חילוק הקשר בין ישראל ליהודי התפוצות.

- צליית צעירים איכותיים מרחבי העולם.

- השתלבות צעירים יהודים בשוק העבודה המקומי.

- אידול האוכלוסייה היהודית בישראל.

- הגדמת צעירים הרוצים להתקרב לארץ ולהתפתח בה.

25. מדוע לדעתו של כותב טקסט ג, מלחמתם של שומרי השפה תפגע בגשר בינינו ובין צעירי יהדות העולם?

שומרי השפה דורשים לשון ההוראה בארץ תהיה עברית, וכך הם מרחיקים את צעירי יהדות הצולמס מן הצלייה לארץ ויצרים מחסום לשפה לאימפקט לאצלות לארץ.

26. השלם את המקומות הריקים בקטע שלפניך באמצעות מילים או צירופים, על פי שלושת הטקסטים.

שלושת הטקסטים עוסקים בהוראה/לימוד באנגלית במוסדות להשכלה גבוהה בישראל. כותב טקסט א וכותב טקסט ב מתנגדים לכך. אחת מטענותיהם היא שהעברית היא צרכ ויש להיאבק/להימנע למענה. כותב טקסט ג חושב שלאנגלית במוסדות להשכלה גבוהה יש יתרונות כגון: עליות צעירים יהודים לישראל, חיזוק הקשר עם התפוצות ועוד.

27. כותב טקסט ג מציין שתי מטרות להקמת המסלול ללימודי משפטים באנגלית.

- א. מהן שתי המטרות?
- קידום המחקר האקדמי בישראל
- מתן אפשרות לסטודנטים זרים ללמוד משפטים בישראל.
ב. הסבר את תרומתה של אחת מהמטרות, על פי הכותב, למדינת ישראל.
צעירים שיעצו לארץ ללימודים יוכלו להשתלב עם השוק העבודה, להשתקצ בארץ ולהפוך לחלק מהאזרחים. האוכלוסייה/איכות האוכלוסייה/קיומן אליות וצד.

28. לפניך ציטוט: "מי שדואג לעתידה של השפה העברית יכול להירגע" על פי משה כהן איליה (טקסט ג), מדוע הדואגים לעתיד העברית יכולים להירגע? הקף את התשובה הנכונה.

- א. מפני שנפתח המסלול ללימודי משפטים באנגלית.
ב. מפני ש"שומרי השפה" פוגעים במערכת היחסים שבין ישראל וצעירי יהדות העולם.
ג. מפני שהמחנך לשפה העברית בישראל מבוסס ויציב.
ד. מפני שיהודי צפון אמריקה ואירופה מבקשים לעודד את ילדיהם לעלות לארץ.

29. בפסקה א מוצגות שתי מטרות של המסלול ללימודי משפטים באנגלית.

העתק למחברתך את המטרה שבה עוסק המאמר.

מתן אפשרות לסטודנטים זרים ללמוד משפטים בישראל.

30. האם אתה מסכים עם קביעת הכותב: "דווקא מלחמתם של שומרי השפה היא

שתפגע בגשר בינינו ובין צעירי העולם". **נמק את קביעתך.**

כל תשובה תקיפה – יש להתייחס לאיכות הנימוק.

31. **שאלה כללית:** (עמ"ר)

לאחרונה עלתה הצעה ללמד מספר מקצועות לימוד בארץ בשפה האנגלית בכל בתי הספר התיכוניים.

◦ האם אתה תומך בהצעה זאת או מתנגד לה? נמק את קביעתך.

◦ במפגש עם חבריך הדוברים את שפת האם שלך – האם אתה מעדיף לשוחח

איתם בעברית או בשפת האם המשותפת? נמק את קביעתך.

כל תשובה תקיפה – יש להתייחס לאיכות הנימוק.

סיכום ממוזג (20 נקודות)

33. על סמך שלושת הטקסטים שקראת, כתוב סיכום ממוזג שכותרתו: **מלחמת השפות החדשה.**

בסיכומך כתוב על **התפשטות השימוש באנגלית** במוסדות להשכלה גבוהה כיום וסכם את דעתם של הכותבים בנושא ונימוקיהם. הקפד על דרכי מסירה מקובלות ועל אזכור מקורות המידע בתוך הסיכום ובסופו (ביבליוגרפיה). כתוב בהיקף של 200 מילים.

הצעה בלבד:

הצעו **האחרונים** השפה האנגלית הולכת ומתפשטת בכל מקום ולזאת בעקבות ריבוי כלי התקשורת, הקולנוע והטלוויזיה. דותן (תשע"ג), כהן-אליה (2014) ורוזנטל (2013) מצביעים על התופעה של התפשטות השימוש האנגלית במוסדות האקדמיים בישראל כיום ומציינים נקודות מהט שונות בצניין לה. מצוד שדותן ורוזנטל רואים בתופעת התפשטות האנגלית כסכנה לצהרית ומתנגדים להוראה בשפה זו במוסדות האקדמיים, כהן-אליה רואה בה דווקא ברכה.

כאות אלהרה מהתפשטות שפה זרה מזכיר דותן את מלחמת השפות שקמה בעקבות הויכוח על שפת ההוראה בטכניון. לדבריו, חייבים לצרור את התופעה לפני שתתפשט ותהפוק שוב למלחמת שפות. הוא קובע כי הלשון הצהרית היא לשון העם ולכן היא צרקה צליון במדינת ישראל וכי לכותו של כל סטודנט במדינה ללמוד ולהתפתח בלשון הצהרית. רוזנטל מתמקד בהוראת המדעים. לדבריו, אם לא ילמדו או יכתבו מדע צהרית, יאבד הבסיס של הצהרית המדעית. עוד הוא קובע כי יש לשמר את הנכסים התרבותיים והלשוניים שהצהרית היא חלק חשוב שלהם.

כנעד דותן אורס פרופ' כהן-אליה (2013) כי מצמד הצהרית בארץ ישראל הוא יציה, ואין חשש למלחמת שפות חדשה. פרופ' כהן-אליה אף רואה בפתחת מסלול ללימודי משפטים באנגלית אשר בין הישראלים ובין צעירי יהדות הצולט אשר רוצים לעלות לארץ ולחיות בה. יתרון נוסף לפתחת מסלול לימודי משפטים באנגלית מצויין פרופ' כהן-אליה הוא

שהדבר יהיא, לדעתו, לשיתוף פעולה עם מוסדות אקדמיים בחו"ל ויתרום לאיכות האקדמיה בישראל.

מקורות:

דותן, א' (תשע"ד). אנלית באוניברסיטאות על שם מה? הצברית, ס"א, ד, עמ' 147-157.

כהן-אליה, מ' (2014). לימודי משפטים באנלית, מאוחזר מ Ynet 5 ספטמבר (2016)

רוזנטל, ר' (2013). מדען דבר עברית. הד האולפן החדש, גליון 100, עמ' 15-21.

מחווון להצרכת כתיבה ממלכת

- המחווון מציג עקרונות כלליים להצרכת מסכמת של כתיבה ממלכת.

א.	תוכן המידע - תמציתיות, דיוק ועודפות
1.	באיזו מידה כל המידע הרלוונטי מופיע? (מספר פריטי המידע ישתנה בהתאם לתוכן המטלה)
2.	באיזו מידה המידע מהימן ומדויק?
3.	באיזה מידה הושמט מידע בלתי רלוונטי?
4.	באיזו מידה נמנע הכותב מחזרות מיותרות?
5.	באיזו מידה נעשה שימוש בהכללות?
ב.	ארגון המידע
6.	באיזו מידה הטקסט עצמאי (לא מהוקשר) ומעמיד בחזית את הנושא (ולא את המאמרים)? יש להקפיד גם על פתיח מכליל המדגיש את הנושא.
7.	באיזו מידה המידע המוצג בטקסט לכיד, כלומר יש "זרימה" טובה של הטקסט מנושא אחד לאחר? (יש לשים לב שאין "סימני גזירה והדבקה" גורפים ולא מושכלים). אם נעשה שימוש בכותרות משנה, יש לשים לב שיש הלימה בין הכותרת לתוכן ובין הכותרות לבין עצמן.
8.	באיזו מידה יש שזירה בין רעיונות משותפים לצד מה שמיוחד כל מקור?
9.	באיזו מידה יש שימוש בקשרים לוגיים המתאימים למבנה הלוגי של הטקסט?

ג.	אזכור המקורות ודרכי המסירה
10.	באיזו מידה המידע המופיע בטקסט מיוחס לכותבים השונים בגוף הטקסט?
11.	באיזו מידה אזכור מקורות המידע בגוף הטקסט ובסופו הוא על פי נורמות כתיבה אקדמיות?
12.	באיזו מידה מופיעה רשימת כל המקורות בסוף הטקסט? (יש לשים לב גם לסדר א"ב, אחדות ברשום פרטי הביבליוגרפיה בסוף הטקסט.)
13.	באיזו מידה נעשה שימוש בדרכי מסירה שונות? (אם נעשה שימוש בפועלי הבעה/ אמירה, יש לשים לב לדיוק מבחינת המשמעות).
ד.	לשון מבע ותקינות
14.	ניסוח: באיזו מידה הניסוח בהיר, ענייני והולם את אופי הכתיבה?
15.	תקינות תחבירית: באיזו מידה המשפטים שלמים ובנויים כהלכה ואינם ארוכים מדי? באיזו מידה הכותב חוזר על מילות היחס בין החלקים הכוללים? הקפיד על התאמים? השתמש בה"א הזיקה באופן תקין?
16.	סימני פיסוק: באיזו מידה נעשה שימוש נכון והולם בסימני פיסוק?
17.	מורפולוגיה וכתיב: לדוגמה, שימוש תקין באותיות אית"ן; הבחנה בכתיבה שבין נטיית הרבים לנטיית היחיד- ילדינו/ילדנו